

Mødet den 17. Maj 1923.

(For lukkede Døre).

Fraværende: J. Chr. Møller.

1. (J. Nr. 191—1913). Indstilling angaaende **Ansættelse af en 2. Desinfektør ved Marselisborg Hospital.**

Sygehusudvalget indstiller følgende Funktionærer ved Hospitalet:

1. Torkel Borre.
2. Theodor Nielsen.
3. Marius Olsen.

Amtslægen indstiller:

1. 3. Desinfektør Georg Pedersen.
2. Opsynsmand Marius Christensen.

K. M o u s t e n forelagde Sagen. Udvalget havde tænkt at besætte Pladsen med en af Hospitalets Folk, men Amtslægen vilde ikke gaa med dertil, hvorfor Pladsen blev opslaaet, og der indkom over 200 Ansøgninger. Ved et Møde med Amtslægen forsøgte man af faa en fælles Indstilling, men det lykkedes ikke, hvorfor der forelaa 2 Indstillinger. Udvalget var enigt om at anbefale Portør Marius Olsen til Ansættelse under Forbehold af Epidemikommissionens Godkendelse.

M a r i u s O l s e n ansattes.

2. (J. Nr. 193—1923). Indstilling om **Bortgivelse af Fripladser ved Aarhus Handelshøjskole.**

Fripladserne tildeltes følgende:

1.	Minna Andreasen	1	Friplads i 1 Klasse
2.	Svend Aage Carlsen	1/2	do. - 1 —
3.	Erna Christensen	1/2	do. - 1 —
4.	Ingeborg Jensen	1/2	do. - 1 —
5.	Agner Petersen	1/2	do. - 1 —
6.	Gudrun Petersen	1/2	do. - 1 —
3. (J. Nr. 177—1923). Indstilling om **Bortgivelse af Fripladser ved Den jydsk Handelshøjskole.**

Fripladserne tildeltes følgende:

1.	Valborg Christoffersen	1	Friplads i 3. Klasse
2.	O. K. Sørensen	1/2	do. - 3. —
3.	Nielsine Andersen	1/2	do. - 2. —
4.	Jens Fogsgaard	1/2	do. - 2. —
5.	N. E. Sørensen	1/2	do. - 2. —
4. (J. Nr. 141—1923). Indstilling fra Belysningsudvalget om **Køb af Ejendommen Spanien Nr. 3—5 og Toldbodgade Nr. 20.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Efter at Sagen har været forelagt Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, har Belysningsudvalget under Forbehold af Byraadets og Kreditorudvalgets Approbation købt den Fabrikant Knud Andersens Konkursbo tilhørende Ejendom Matr. Nr. 49-50-51-52 b og 53 a, Spanien Nr. 3—5 og Toldbodgade Nr. 20.

Arealet omfatter ca. 2354 m², og Købesummen med paastaaende Bygninger er 143000 Kr. Omkostningerne ved Handelen afholdes af Kommunen.

Udvalget har tænkt sig til sin Tid at anvende Grunden til Opførelse af en kommunal Badeanstalt, hvortil der vil kunne leveres Damp fra Elektricitetsværket, ligesom der ved Købet gives Gas- og Elektricitetsværket en tiltrængt ny Ad-

gang til at føre større Hovedledninger ud fra Værkerne.

I hoslagte Skrivelse af 3. ds. fra Landsrets-sagfører Holst-Knudsen har 'Kreditorudvalget approberet Salget, og udbeder Udvalget sig her-ved det ærede Byraads Approbation af Købet, idet foreslaas, at Kasse- og Regnskabsudvalgets Erklæring indhentes med Hensyn til, af hvilke Midler Købesummen skal udredes«.

H. P. Christensen meddelte, at der var sket Henstilling til Udvalget om at købe den nævnte Ejendom, som laa ret ideelt for Indretning af en Badeanstalt i Forbindelse med Elektricitetsværket. Den nuværende Badeanstalt var ganske utids-svarende, og det blev nødvendigt at bygge en anden, tilmed da en Udvidelse af Elektricitetsværket vilde medføre, at den maatte forsvinde. I den nævnte Ejendom var der Plads til en ny Badeanstalt, der kunde opføres naar Kommunens økonomiske Forhold tillod det, eventuelt afdelingsvis, saa det mest nød-vendige indrettes først. Efter en Udvidelse af Elektricitetsværket vilde man muligvis kunne faa en tilstrækkelig Mængde opvarmet Saltvand, saa der kunde indrettes et Svømmebassin i Forbindelse med Badeanstalten. Men den tilbudte Grund gik tillige saa langt henimod Sønderallé, at kun Kamp-manns Kontorbygning laa imellem, og man vilde derfor med ringe Bekostning kunne føre denne Gade igennem til Havnen. I Anledning af denne Mulighed havde man konfereret med Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om Sagen, og dette Udvalg var indforstaaet dermed. Ejendommen blev i sin Tid købt for 318000 Kr., saa det var en be-tydelig Nedskrivning, der nu fandt Sted. En Pris af 143000 Kr. var ca. 60 Kr. pr. m., saa det kunde ikke kaldes nogen høj Pris. Taleren vilde

anbefale at godkende Købet, og hvorvidt Bygningerne saa skal overgaa til et andet Udvalg til foreløbig Benyttelse paa anden Maade, kunde jo senere afgøres.

Formanden erindrede om, at Belysningsudvalget havde faaet den Opgave at udkaste Planer til en ny Badeanstalt og eventuelt finde en Plads til en saadan, og dette var nu sket. Som Prisen var, vilde Taleren anbefale Købet, samt at Ejendommen indtil videre administreres af Belysningsvæsenet, og Udvalget maatte saa komme med Forslag om en Ordning af Prioritetsforholdene m. v.

Indstillingen vedtoges saaledes, at Ejendommen forvaltes af Belysningsvæsenet.

5. (J. Nr. 197—1923). **Andragende fra Firmaet Brdr. Hansen & Westphall om midlertidig Leje af Broarealet paa Bruunsbro.**

Andr. Christensen forelagde Sagen. Udvalget havde modtaget en Henvendelse fra det nævnte Firma om at leje Broarealet til Opførelse af interimistiske Basarer med Butikker. Byens egen Bebyggelse af Arealet kunde ikke godt ske i Øjeblikket, og ved et saadant Lejemaal kunde der indvindes ca. 8000 Kr. aarlig. Udvalget indstillede derfor til Byraadet at faa Bemyndigelse til at afslutte endelig Kontrakt med Firmaet i Henhold til de foreslaaede Betingelser, hvortil endvidere kom, at Udvalget ogsaa havde forbeholdt sig Kontrol med Fremlejen af Butikkerne, saa der ikke blev Tale om Optrækkeri o. l.

M. C. Falk foreslog, at Udvalget selv administrerer denne Historie uden Indblanding af Firmaet. Udvalget kunde sikkert gøre det fuldt saa forsvarligt som private, og selv om Fortjenesten ikke blev større for Kommunen, kunde der sikkert skaffes bedre Vilkaar for dem, der vilde leje Bu-

tikkerne. Kommunen havde ogsaa lovet at tage Hensyn til de næringsdrivende i Ryesgade, og da Bruunsbro var et meget ideelt Sted for Butikker, burde Beboerne i Ryesgade have fortrinsvis Adgang til at leje disse. Taleren vilde derfor meget henstille, at Udvalget selv ordner denne Sag.

A n d r. C h r i s t e n s e n troede ikke, det blev nogen særlig lukrativ Forretning for Kommunen, og da hele Historien var rent midlertidig, vilde det sikkert være mest praktisk for Kommunen at nøjes med at udleje Grunden. Naar saa tilmed Udvalget havde Indseende med Fremlejen af Butikkerne, kunde der aldrig blive Tale om noget Aagerforetagende; men selvfølgelig maatte der indrømmes disse Folk en rimelig Leje, da der var en ikke ringe Risiko ved Foretagendet. Taleren fandt det derfor rigtigst, da det drejede sig om saa kort Tid, at lade Firmaet ordne det.

M. C. F a l k fandt det stadig unødvendigt at have dette Mellemlid, da der ikke var Tvivl om, at Udvalget selv kunde gøre det meget bedre og tilmed saa kunde bestemme, hvem der skulde have Butikkerne.

H. P. S a l l i n g spurgte, om der ikke allerede nu kunde opføres permanente Bygninger paa det Stykke af Broen, der ikke benyttedes til Banegaard.

F o r m a n d e n svarede hertil, at da Udvalget sidst forhandlede med Ingeniør Flensborg om Arbejdets Gang, var dette Spørgsmaal ogsaa paa Tale. Hvis man straks gik i Gang med at opføre permanente Bygninger paa Broen, vilde Statsbanerne forlange at faa afstaaet det Areal, som var paa-tænkt til Nedgange; men Banefuldschefen lod ret klart forstaa, at hvis man ventede med at opføre Bygningerne, til Banegaarden var færdig, vilde de paa-tænkte Nedgange slet ikke blive krævet, og for

ikke at faa dette Spørgsmaal aktuelt nu, euedes man om at vente med Opførelsen af Bygningerne. Nu var der tillige kommet en Henvendelse fra Statsbanerne om at faa overladt et Stykke af Broen til foreløbig Brug, saa der kunde ikke engang bebygges saa stort et Areal, som der var Tale om her. Taleren havde den Opfattelse, at det Projekt, som Firmaet havde forelagt, var alt for kostbart; det maatte kunne laves meget billigere til Gavn for dem, der skulde leje Lokalerne. Men hvis der i Byraadet var Stemning for, at Udvalget selv skulde tage sig af Sagen uden at have med Firmaet at gøre, havde man jo frie Hænder til at ordne alt efter Ønske.

P. P e t e r s e n mente, man kunde overlade det til Udvalget at ordne Sagen enten paa den ene eller anden Maade. Naar Udvalget havde Indseende med, hvem der fik Butikkerne, og at der ikke skete Opskruning af Lejen, kunde der jo ikke ske noget derved.

V a l d. P e t e r s e n syntes tværtimod, at Udvalget selv skulde tage Sagen i sin Haand, for der var ingen Grund til at skaffe et unødvendigt Mellemled en Fortjeneste derved. Foretagendet var kalkuleret til 35000 Kr., og hvis de 12 Butikker lejedes ud til f. Eks. 2000 Kr. aarlig pr. Stk., kunde de i 2 Aar give 48000 Kr., altsaa et rigtig pænt Overskud. Dertil kom, at Butikkerne sikkert kom til staa betydelig længere end 2 Aar. Maaske skulde Kommunen foreløbig lave noget lignende i Parkalléen for snarest at faa noget ud af disse Grunde.

A n d r. C h r i s t e n s e n forstod ikke helt Hr. Vald. Pedersens Regnestykke, for der var jo slet ikke bestemt noget om, hvor stor Lejen skulde være; men selvfølgelig maatte den være saadan,

at Udgiften kunde amortiseres i de 2 Aar. Men en saadan Leje maatte Kommunen ogsaa beregne, hvis den selv skulde bygge, og den kunde maaske blive vanskelig at faa ind, saa der blev Tab derved. Taleren havde forstaaet Banechefen saaledes, at man helst vilde være fri for de omtalte Nedgange, men det kunde først afgøres om 2 Aar, og længere behøvede man altsaa ikke at have de midlertidige Bygninger. Foretagendet blev næppe nogen lukrativ Forretning, hvis Kommunen selv skulde bekoste det, og naar man havde et forsvarligt Kontrolsystem, kunde der absolut ikke ske noget ved at imødekomme Andragendet.

A. S n e u m bemærkede, at hvis Udgiften skulde amortises paa 2 Aar, vilde det blive meget dyre Butikker for Lejerne. Iøvrigt kunde Taleren ikke indse, at Ryesgades Beboere havde nogen særlig Forrettighed til at faa Butikker paa Broen, idet det netop var dem, der var mest ivrige efter at faa fastslaaet, at Banegaarden skulde ligge paa den nuværende Plads, hvilket medførte saa store Udgifter for Kommunen.

V a l d. P e d e r s e n henviste til Borgmesterens Udtalelser, hvoraf fremgik, at Spørgsmaalet om Nedgangene ikke vilde blive afgjort, før Banegaarden var færdig, og det blev ikke om 2 Aar, som Overretssagføreren mente. Taleren havde ogsaa hørt sige fra anden Side, at dette Spørgsmaal ikke kunde afgøres, før Banegaarden var taget i Brug. Men Følgen maatte da blive, at disse Butikker kom til at staa meget længere end 2 Aar.

A n d r. C h r i s t e n s e n havde selv talt med Banechefen om den Sag, og i Henhold til hans Udtalelser kunde man forvente, at han, længe før Banegaarden er færdig, kan give Besked om, hvorvidt disse Nedgange er nødvendige eller ikke.

Disse Udtalelser af Banechefen fandt Taleren mere paalidelige end det, som Hr. Vald. Pedersen havde hørt fra anden Side. Hvorvidt Firmaet kunde tjene noget ved Foretagendet, heroede jo paa, om det kunde faa Butikkerne lejet ud. Den Leje, som Kommunen skulde have for Grunden, var meget anstændig, idet den kunde forrente Tilskudet til Broens Udvidelse, og naar saa Kommunen ikke for Tiden vilde bygge permanente Bygninger der, vilde det sikkert være fordelagtigst at gaa med til det foreliggende Forslag.

H. P. Christensen syntes, at Hr. Sneum med sine Udtalelser om de forretningsdrivende i Ryesgade skød lidt over Maalet. Det var vel nok rigtigt, at Grundejerne i Kvarteret arbejdede for det nuværende Projekt, men der var næppe mange af de forretningsdrivende, som var Ejere af Ejendommene. Taleren var ikke særlig begejstret for det foreliggende Forslag og havde intet imod, at Kommunen selv overtager Sagen, tilmed da Bygningen vel kom til at staa i ca. 4 Aar. Det var rigtigst at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget og lade dette forsøge at udforme et endeligt Forslag, som kunde forelægges paa næste Møde.

M. C. Falk havde selvfølgelig ikke ment, at Kommunen skulde bygge disse Barakker for at have Tab derved; men det var ganske upaakrævet her at drage et tredie Led ind, og hvis Kommunen ikke vilde tage den Fortjeneste, som Firmaet kunde paaregne, kunde den i hvert Fald komme Lejerne til gode.

H. P. Christensen foreslog at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget.

Sagen gik tilbage til Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

6. (J. Nr. 150—1923). **Andragende om Udbetaling af Resttilskudet til Bagermester P. Jensens Byggeforetagende.**

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse anbefaler Andragendet overensstemmende med Stadsarkitektens Erklæring, idet Tilskudet beregnes efter Ejendomsskyldværdien.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 67—1923). **Andragende om Udbetaling af á conto Beløb paa Tilskudet til Byggeforetagendet paa Hjørnet af Mejlgade og Tværgade.**

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse kan anbefale, at der udbetales indtil $\frac{2}{3}$ af det bevilgede Tilskud (heri indbefattet allerede udbetalt Tilskud) under Forudsætning af, at Staten udbetaler et tilsvarende Beløb.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 198—1923). **Andragende fra Aarhus Tømmerhandel om Fritagelse for Bekostningen ved en af Brandvæsenet krævet Brandhane ved Niels Ebbesens Vej.**

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at Kommunen bærer Halvdelen af Udgiften.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 176—1923). **Andragende fra Slagtehusinspektør Knudsen om Rejsetilladelse i 1 Måned.**

M. S i m o n s e n anbefalede paa Slagtehusudvalgets Vegne at bevilge Andragendet. Det var motiveret med, at Inspektør Knudsens Hustru var syg og skulde have et Rekreationsophold paa Skagen, og Knudsen ønskede da at rejse med. Hertil kom, at han ikke i flere Aar havde haft nogen Ferie, og selv om det ikke var Meningen, at Ferier skal kunne opspares, var det rimeligt

her at tage det i Betragtning, idet den Udgift til Vikar, som Knudsens Fraværelse vilde medføre, jo var opsparet mange Gange i de foregaaende Aar, da han ikke havde haft Ferie.

H. P. Christensen fandt det noget betænkeligt at give Dispensation i Feriespørgsmaalet, da det vilde medføre adskillige Konsekvenser. Et særligt Hensyn maatte maaske tages overfor Byens Læger, men næppe overfor Slagtehusinspektøren, og man kunde ikke anerkende nogen Ret til at opsamle Ferie igennem flere Aar. Taleren saa helst, at Byraadet holdt sig til de 14 Dage, og skulde disse overskrides, maatte Udvalget finde en Form, saaledes at det selv tager Ansvaret derfor.

M. Simonsen vilde i hvert Fald nødig have Andragendet forkastet i Byraadet, og hvis de øvrige Udvalgsmedlemmer kunde gaa med dertil, vilde Taleren hellere tage Sagen tilbage.

Bernt Jensen indrømmede, at naar der var bevilget en aarlig Sommerferie, burde den tages hvert Aar, og hvis det ikke skete, berettigede det ikke til at forlange længere Ferie næste Aar. Men Feriespørgsmaalet var tillige et økonomisk Spørgsmaal for Kommunen, og naar nu Knudsen ingen Ferie havde haft i flere Aar, havde han ved sin Arbejdskraft sparet Penge for Kommunen, og saa kunde man vel ikke godt nægte hans Andragende. Men Taleren havde ikke noget imod at tage Andragendet tilbage.

M. C. Falk mente, at Udvalget blev nødt til at tage Sagen tilbage, da det vilde faa altfor farlige Konsekvenser at bevilge Andragendet. En Ferie skulde selvfølgelig være en aarlig Rekreation, ellers var den intet værd.

Bernt Jensen bemærkede, at det før var sket, at Ferier blev slaaet sammen, og enkelte af

Kommunens Embedsmænd havde hvert Aar 1 Maanedes Ferie, saa det var ikke noget helt ukendt.

M. C. Falk svarede, at man ikke kunde sammenligne Overlægerne med andre Embedsmænd, for de maatte hele Døgnet igennem være parat til at gaa paa Operationsstuen.

M. Simonsen mente, at Udvalget havde handlet forsvarligt ved at anbefale Andragendet; men hvis det mødte Modstand i Byraadet, vilde Udvalget tage Sagen tilbage.

Udvalget tog Sagen tilbage.

10. (J. Nr. 132—1923). **Andragende fra Automobilruten Christiansbjerg—Skaade om Nedsættelse af Afgiften for Holdeplads.**

Vald. Pedersen meddelte, at Brolægningsudvalget ønskede Sagen tilbage.

Sagen gik tilbage til Udvalget.

11. (J. Nr. 58—1923). **Besværing fra Maler P. Jensen over utilstrækkelig Understøttelse fra Hjælpekassen.**

Fra Hjælpekasseebestyrelsen forelaa følgende Erklæring:

»Bestyrelsen har i sit Møde den 2. ds. vedtaget ikke at kunne stille Klageren anderledes end andre, hvis Forhold falder sammen med Klagerens.

Siden Invalidelovens Ikrafttræden har man til enlige Ægtefæller, der oppebærer fuld Invalidunderstøttelse, kun ydet Huslejhjælp suppleret med en enkelt Ekstrahjælp til Brændsel.

Forøvrigt bemærkes, at Hustruen for Tiden ogsaa søger Invalidunderstøttelse.«

Det vedtoges at svare i Henhold til Hjælpekassens Erklæring.

12. **Andragender om dansk Indfødsret fra:**

a. (J. Nr. 15¹²—1923). Arbejdsmd. H. P. F. Krogh.

b. (J. Nr. 15¹³—1923). Glasmager F. C. W. Lippert.

c. (J. Nr. 15¹⁰—1923). Pølse­mager F. Schmikowsky.

Formanden spurgte, hvorfor Udvalget indstillede Arbejdsmand Krogh til anbefaling, da han kun havde været her i Landet i 3 Aar.

A. S n e u m svarede, at han var Sønderjyde. Anbefaledes.

13. (J. Nr. 26²—1923). **Andragende fra Portner A. O. H. Nielsen om Æresoprejsning.**

Anbefaledes.

14. (J. Nr. 12^{12, 13, 14}—1923). Indstillinger angaaende **Tildeling af Aldersrente.**

Indstillingerne vedtoges.

15. (J. Nr. 15³—1923). **Andragende fra Direktør R. J. H. Kosa om dansk Indfødsret.**

A. S n e u m erindrede om, at dette Andragende tidligere havde været til Behandling i Byraadet, og det var en meget gammel Historie. Kosa sendte Andragende om dansk Indfødsret i August Maaned 1917, men paa Grund af de urolige politiske Forhold nægtede saavel Udvalget som Byraadet at anbefale det, efter at Politimesteren havde givet en Erklæring om, at han næppe for Tiden burde gives dansk Indfødsret. Ansøgningen havde siden den Tid flakket frem og tilbage. I Marts 1922 var Sagen igen til Behandling i Byraadet, og Udvalgets Flertal foreslog da at anbefale det, medens Hr. Geertsen ikke kunde gaa med dertil. Det blev da anbefalet af Byraadets Flertal og indsendt til Aarhus Stiftamt, hvor det laa indtil August Maaned, og i Mellemtiden havde Amtet paa ny henvendt sig til Statspolitiet om Sagen, og en Rapport fra dette var medsendt. Ministeriet sendte det nu tilbage til Byraadet med Forespørgsel om, hvorvidt man vedblivende vilde anbefale det. Der siges i Rapporten, at han havde

været under Observation af Politiet i 1917, da man havde ham mistænkt for at konspirere med de tyske Myndigheder. Men der forelaa ikke noget som helst Bevis derfor, og Udvalgets Flertal foreslog derfor vedblivende at anbefale Andragendet. Taleren havde den Opfattelse, at han ved at faa Indfødsret vilde blive en god dansk Borger; han var tillige ansat som Lærer i Tysk ved Pastor Laursens Skole, og det var ogsaa en Anbefaling for ham.

M. Simonsen sluttede sig til Hr. Sneums Udtalelser. Naar Manden havde været under Politiopsigt, og der ikke var fremkommet noget positivt som Grundlag for en Nægtelse, vilde det være uretfærdigt at nægte Anbefaling.

Marius Geertsen havde ifølge den sidste Politirapport ikke villet gaa med til en Anbefaling, men Talerens Gruppefæller havde ment, at man nu ikke længere burde nægte det, og Taleren vilde saa ikke modsætte sig Anbefaling. Det var dog tvivlsomt, at han søgte dansk Indfødsret af Kærlighed til Danmark.

Anbefaledes.

16. Formanden meddelte, at Fru Miehé havde tilbudt under visse Betingelser at afstaa sit Menageri til Aarhus Kommune.

Henvistes til Forskønnelsesudvalget.

17. Formanden gav nogle Oplysninger angaaende Indbetalingen af Skatterne.
-